

Indre Mission vil løfte den gamle arv

Missionhuset Stjernen i Århus er det første af en ny generation af samlingssteder i Indre Mission. Med en nærmest skulpturel arkitektur leder bygningen ikke tanken hen på et traditionelt missionshus, og det er fyldt med moderne faciliteter og ny teknologi.

Flemming Jeppesen

I det nye missionshus i Vejlbj i det nordlige Århus, som bærer navnet Stjernen, folder mødeleder Ejgild Kuntz tirsdag aften sine hænder i en bøn om, at landets biskopper må vende sig om til Gud og sande Bibelens ord om, at der kun er én vej til frelse, og det er Jesus.

Aftensolen har ingen problemer med de store, vestvendte vinduer og farver den kridhvide mødesal orange, inden de fjernbetjente rullegardiner sætter en stopper for stråleglansen, så de omkring 40 deltagere kan se salmen "Lille Guds barn hvad skader dig", som projektoren i loftet kaster på den nøgne væg.

Missionær Niels Henrik Hovaldt tager den trådløse mikrofon på hovedet og fortæller i højtalernes fyldige vellyd om aftenens emne: Det at være et "Guds barn" – eller ikke. Forinden har der under maleren Arnt Uhres farvestrålende Kristus-billeder været fællesspisning med hjemmelavet hamburgerryg, kartofler og masser af salat, hvor alle har hilst på hinanden med venlige håndtryk og glade smil.

Stjernen, som er landets første supermoderne missionshus, har som ambition at rage op og kaste lys i lokalsamfundet med "vidtfaavnende og aktive tilbud til alle". Derfor navnet Stjernen, som i øvrigt harmonerer med tagets takkede særpræg og skulpturelle fremtoning.

"Vi vil gerne knytte os til vores gamle rødder i Indre Mission, men samtidig skabe noget tidssvarende og moderne, som kan fremtidssikre os ved, at vi holder vores tro levende og kan række den ud til mennesker, som bor omkring huset," siger Egon Skødt, der har været byggeudvalgets formand.

Missionshuset skal måske mere betegnes som et center, for i de hvide lokaler er der blevet plads til Indre Missions ungdom, Ordet og Israel, en portnerbolig, seks kollegieværelser, Kristen Radio, cafe, Kristelig Handicapforening, en psykolog-praksis og 370 mødedeltagere.

Indre Mission lukker og sælger de gamle missionshuse, og en æra med faste bænke, den respektindgydende talerstol for enden af salen og de romantiske glansbilleder af Jesus på væggene, går for alvor på hæld. Til gengæld begynder en ny med Stjernen i spidsen, mens andre lignende nybyggerier er fulgt efter i Randers, Erritsø og Børkop, og endnu flere samfund går med planer om en ny definition på det gamle missionshus som en åben del af lokalsamfundet.

Midtbyens Indre Mission har slået sig sammen med det lille indremissionske samfund i den nærliggende

Vejlby Kirke i det nordlige Århus, hvor den navnkundige missionske præst Henry Ussing i sin tid havde embede. Men han er næsten glemt på disse kanter, hvor det er landmissionen, der stjæler den historiske hukommelse.

Men Henry Ussing blev stiftsprovst i København og var en af hovedkræfterne i stiftelsen af Kirkefondet. Året var 1865, da Københavns Indre Mission blev stiftet, tre år efter at "Kirkelig Forening for den Indre Mission i Danmark" så dagens lys i Stenlille ved Sorø i 1861, båret af den pietistiske vækkelse fra syd og vækkelsesmøderne i de gudelige forsamlinger, som lige pludselig var blevet en mulighed efter indførelse af religionsfriheden i Danmark. Missionshusene spredte sig med lynets hast sig ud over det ganske land og toppede med over 900 bygninger midt i 1950'erne.

I København var Indre Mission dumpet ned i den rygende smeltedigel af det moderne gennembrud og Georg Brandes' religionskritik, Søren Kierkegaards kirkekamp, overfyldte sogne med meget få kirker til de mange mennesker og en elendig kirkegang og ikke mindst ulmende finanskriser med arbejdsløshed på over 30 procent, der resulterede i massive sociale problemer. På det tidspunkt havde Danmark ingen ordentlig sociallovgivning til at tackle problemerne med.

Indre Mission blev hovedaktør i opførelsen af et lille halvt hundrede kirker i København gennem Kirkefondet, og den gryende diakonale og sociale bevægelse, som begyndte i København og bredte sig til resten af landet, bærer umiskendelige missionske aftryk.

"Indre Mission har altid været en folkelig bevægelse og har henvendt sig til den brede befolkning og ikke til eliten, siger kirkehistoriker Kurt E. Larsen, Missionsfakultetet, som forsker i Indre Missions historie.

"Dengang prædikede man på gaderne og i baggårde i København, men prøvede ikke at skaffe sig kirkepolitisk magt og indflydelse. Men forholdet til arbejderklassen var faktisk overraskende godt, fordi Indre Mission tog sig af børnene, lavede børnehjem og organiserede maduddeling. Den socialistiske bevægelse var på den ene side imod missionens ideologi, men især i den socialdemokratiske del af arbejderbevægelsen var man overraskende positiv. Derfor så man, at Indre Mission og Socialdemokratiet kunne gå sammen, når der var bispevalg eller menighedsrådsvalg," siger Kurt E. Larsen, som fortæller, at der faktisk fandtes en forening med navnet Arbejdernes Bibelkreds, som mødtes i missionshusene.

Lektor ved Århus Universitet Liselotte Malmgart har beskrevet missionens diakoni:

"Meget af det kirkelige, sociale arbejde, vi kender i dag, udspringer af den indremissionske kontekst, og især den københavnske, men også andre kirker var engageret i det sociale arbejde. Selvom arbejdet ikke direkte var organisatorisk under Indre Mission, så kan man se en sammenhæng med missionen, både hvad angår de økonomiske midler og besættelsen af bestyrelsesposter. Det, som sker senere i samfundets velfærdsopbygning, er, at mange af de private kirkelige institutioner efterhånden kommer i et tættere samarbejde med det offentlige, og der bliver oprettet driftsoverenskomster, som vi kender det i dag, siger Liselotte Malmgart.

I den første hektiske periode af Indre Missions historie blev der bygget kirker og missionshuse og taget diakonale initiativer, som aldrig før, så hvordan er perspektivet frem til i dag?

"Det er klart, at det er lettest at beskrive Indre Mission som en tilbagegangsbevægelse, for der er så mange indikatorer på tilbagegang," siger lektor i systematisk teologi på Københavns Universitet Hans Raun Iversen.

"Man kan tale om, at Indre Mission i ret høj grad har været en selvudtømmende bevægelse. Den har tømt sig for energi, folk og kræfter ud i folkekirken og i det sociale og sundhedsmæssige arbejde. Til gengæld har hele den indsats fået en meget stor virkningshistorie både i folkekirken, i det kirkelige diakonale arbejde og på længere sigt for hele velfærdssamfundet," siger Hans Raun Iversen.

I hvert fald så havde missionsbevægelsen så meget succes, at den byggede en ny stor administrationsbygning i 1971 i Fredericia, Indre Missions Hus, hvor der i dag arbejder 120 medarbejdere i et åbent, moderne kontorlandskab og blandt dem den nyudnævnte generalsekretær, Thomas Bjerg Mikkelsen.

Fordomme er det spøgelse, som Indre Mission altid har måttet kæmpe imod, klarest manifesteret i Hans Kirks "Fiskerne"s langtidsvirkning. Men Indre Mission har vel heller ikke det nemmeste budskab at sælge med modstand mod kvindelige præster, nej til vielse af homoseksuelle, nej til vielse af fraskilte og nej til fri abort. Hvor er rummeligheden?

"Fordomme trives, og vi lever med en lang historie, hvor vi også selv har gjort os skyldige. Vi lever med

fortiden hele tiden på godt og ondt. Mest på godt, mener jeg. Navnet Indre Mission er med til at åbne for en masse konstruktiv samtale. Alle danskere har et forhold til Indre Mission og vores holdninger. Men når vi møder mennesker, må vi spørge os selv, hvordan vi så præsenterer dem for vores holdninger. I hvert fald i medierne står vi tit for det politisk ukorrekte. Men jeg håber, at mennesker fornemmer et nærvær, når jeg fremfører vores holdninger, og at det ikke bare opfattes som en billig kritik," siger Thomas Bjerg Mikkelsen.

"At vi ikke er rummelige, passer ikke. Der kommer mange i vores sammenhænge, som kæmper med problemer i forhold til homoseksualitet. Vi ønsker, at der skal komme homoseksuelle hos os, og at de skal have plads. Men vi kan ikke med bibelsk belæg sige ja til et vielsesritual. Den spænding lever vi i, men det er ikke det samme som ikke at anerkende mennesker, man ikke er enig med. Tolerance i dag er blevet til, at man skal udvise grænser og ikke spørge ind til, hvad der er sandt og godt," siger Thomas Bjerg Mikkelsen.

Faktisk mener Thomas Bjerg Mikkelsen, at det diakonale arbejde skal mere i fokus hos Indre Mission igen.

"I vores praksistænkning skal vi forstå, at hvis man vil forkynde kristendom i vore dages kultur, hvor der bliver sagt så mange ord, så er det livet, der følger med ordene, som rykker ved mennesker. Det er en af grundene til, at vores tværkulturelle arbejde er i god vækst. Vi hjælper mennesker med danskundervisning og betaler busbilletter, hvis de ikke har råd til at komme til undervisningen. Det giver dem de basale kundskaber, de har brug for for at kunne begå sig i vores samfund, og det giver dem et fællesskab. Der er brug for kirken. Med evangeliets gave følger der også en opgave," siger Thomas Bjerg Mikkelsen, som peger på, at Indre Missions grundlæggende kurser i kristendom har givet kontakt til masser af danskere, som man ikke før har mødt i missionhuset eller i kirken.

Thomas Bjerg Mikkelsen har i øjeblikket særligt fokus på bevægelsens unge, som han gerne vil invitere til et eksperimentarium i mission, hvor der også er plads til at lave fejl.

"De unge i samfundet har ikke det samme forhold til Indre Mission, som de ældre generationer, fordi vi ikke har markeret os så meget i samfundsdebatten og på den måde er blevet synlige. Det betyder omvendt, at vi fra de unge oplever en ny åbenhed og nysgerrighed. Det er spændende, og det giver os nye muligheder. Vi ønsker at tage medansvar for folkekirken, og det har vi gjort i næsten 150 år," siger Thomas Bjerg Mikkelsen.

"Vi skal genfinde en ny frimodighed til at engagere os i kirken og i samfundslivet med de spørgsmål, som vi tror er væsentlige for det åndelige liv i Danmark. Vi skal ikke være mere politiske eller sætte en bestemt dagsorden i dansk kirkehistorie eller være en magtfaktor i dansk kirkeliv. Det handler for os om at møde mennesker med evangeliet. Det er ikke længere så meget et spørgsmål om at lave nye institutioner, for vi lever i en netværkskultur. Samfundet fungerer anderledes end for 100 år siden, og det skal vi tage udgangspunkt i. Vi skal se opgaverne og tage dem på os, og så sætter vi helt sikkert nogle spor igen," siger Thomas Bjerg Mikkelsen

Claus Vincent 11-jun-2010